

Odbor cirkulární ekonomiky odpadů

Vršovická 65, 100 10 Praha 10

www.mzp.cz

V Praze dne 30. dubna 2026

č.j.: MZP/2026/930/3002

M E T O D I C K É   S D Ě L E N Í

**Odboru cirkulární ekonomiky a odpadů
Ministerstva životního prostředí**

**k nakládání s opětovně použitými
dřevěnými výrobky ošetřenými kreosotovými oleji**

**Nakládání s dřevěnými výrobky ošetřenými kreosotovými oleji,
zejména s použitými dřevěnými železničními pražci, mostnicemi
nebo sloupy – možnosti opětovného použití a možné způsoby
nakládání s odpady**

Odbor cirkulární ekonomiky a odpadů Ministerstva životního prostředí vydává toto metodické sdělení pro upřesnění postupu nakládání s dřevěnými výrobky ošetřenými kreosotovými oleji v případě jejich opětovného používání a dále při jejich zpracování jako odpadu.

Chemicky ošetřené dřevo např. použité dřevěné pražce a mostnice (dále jen „pražce“), u kterého neskončila jeho využitelnost, nemusí být vždy odpadem ve smyslu zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. V případě další materiálové upotřebitelnosti se může jednat o použitý výrobek, který je zároveň ošetřeným předmětem ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012 o biocidních přípravcích. Zároveň může jít i o předmět, u něhož platí omezení týkající se obsahu látek stanovená nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (nařízení REACH), v platném znění.

1) Nakládání s opětovně použitými dřevěnými výrobky ošetřenými kreosotovými oleji před 31. prosincem 2002

Pokud byly dřevěné železniční pražce a mostnice z důvodu prodloužení životnosti výrobku napuštěny impregnačními látkami (dehtové oleje a destiláty – kreosotový olej) před 31. 12. 2002, pak pro jejich následné použití platí výjimka uvedená v příloze XVII, položce 31, odst. 2 písm. c) nařízení REACH, v platném znění, **a je možné je uvádět na trh za účelem opětovného použití. Toto opětovné použití je však omezeno podmínkami stanovenými v odst. 3 položce 31 přílohy XVII nařízení REACH, které zakazuje konkrétní způsoby použití v případech, kdy by mohlo dojít k častému kontaktu s lidmi nebo ke kontaminaci předmětů.**

Opětovné použití se týká zejména průmyslového používání pro odborné účely. Jak vyplývá z odst. 2 písm. b) položky 31 přílohy XVII nařízení REACH, dřevo ošetřené v průmyslových zařízeních nebo profesionály podle odst. 2 písm. a) položky 31 přílohy XVII nařízení REACH, které se uvádí na trh poprvé nebo bylo opakovaně ošetřené na místě, je povoleno pouze pro odborné nebo průmyslové používání, např. na železnicích, pro elektrická a telekomunikační vedení, pro oplocení, v přístavech apod. **Z toho lze dovodit, že rovněž dřevo ošetřené kreosotovým olejem před 31. prosincem 2002, které lze využít k opětovnému použití je možné použít pouze pro odborné nebo průmyslové používání.**

Použité dřevěné impregnované pražce a mostnice (použité výrobky z rostlého dřeva) lze **opětovně používat ke stejnému účelu, ke kterému byly původně vyrobeny** za podmínek stanovených v příloze XVII nařízení REACH, při dodržení omezení uvedených v položce 31 odst.3, **jako součást konstrukce kolejových polí, dráhy povrchových dolů tzn. k upevnění kolejí** při dodržení požadavků zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů.

Přípustné je také opětovné použití dřevěných železničních pražců jako stavebního prvku pro stavební účely jako mostnice v souladu s projektem stavby na jiných liniových stavbách, než na železničních tratích (jako stanovený stavební výrobek), pro zpevnění pojezdových ploch a nádvorí – parkovací a odstavné plochy pro automobily a speciální stroje (v souladu s projektem stavby) nebo pro oplocení, pokud takové použití není v rozporu s omezeními stanovenými v příloze XVII nařízení REACH.

V případě **použití jako stavebního prvku pro stavební účely** na území České republiky musí splňovat technické a jiné požadavky stanovené pro tento výrobek předpisy vztahujícími se na stavební výrobky a podmínky pro použití a uvádění na trh stanovené nařízením REACH, v platném znění.

Dřevo ošetřené kreosotovým olejem se nesmí používat:

- uvnitř budov určených pro jakékoliv účely,
- v hračkách,
- na hřištích,
- v parcích, zahradách a venkovních rekreačních a zábavných zařízeních, kde je riziko častého styku s pokožkou,
- při výrobě zahradního nábytku, jako jsou stoly pro pikniky,
- pro výrobu, použití a každé opakované ošetření:

Ministerstvo životního prostředí

- nádob určených pro pěstitelské účely,
- obalů, které mohou přijít do styku se surovinami, polotovary anebo hotovými výrobky určenými pro spotřebu lidmi nebo k výživě zvířat,
- jiných materiálů, které mohou kontaminovat výše uvedené předměty.

Dřevo ošetřené kreosotovým olejem nemohou používat **fyzické osoby, jelikož v takovém případě se nebude jednat o odborné nebo profesionální použití**. Použití dřeva ošetřeného kreosotovým olejem je omezeno výše uvedenými zákazy a nelze jej používat způsoby, které jsou s nimi v rozporu. **Zejména nesmí být použito na zahradách fyzických osob poblíž rodinných domů nebo v místech, kde hrozí riziko styku s lidskou pokožkou.**

Dne 14. října 2022 vyšlo prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1950, kterým se obnovuje schválení kreosotu jako účinné látky pro použití v biocidních přípravcích typu 8 v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012. Schválení kreosotu pro použití v biocidních přípravcích typu 8 je však podmíněno dodržením určitých podmínek. **Aby byla expozice lidí a životního prostředí omezena na minimum, mohou být biocidní přípravky povoleny pouze pro ošetření vakuovou impregnací dřeva v průmyslových zařízeních na výrobu železničních pražců nebo sloupů elektrického a telekomunikačního vedení.**

S ohledem na tyto podmínky Ministerstvo životního prostředí doporučuje používat dřevěné výrobky ošetřené kreosotovými oleji před 31. prosincem 2002, které byly uvedeny na trh k opětovnému použití zejména jako železniční pražce nebo sloupky elektrického a telekomunikačního vedení pro průmyslové účely.

Uskladnění použitých impregnovaných dřevěných pražců a mostnic po jejich odstranění ze staveb a před jejich dalším použitím, musí být provedeno tak, aby bylo omezeno kolísání teploty jejich povrchu (způsobené především přímým slunečním zářením) – to znamená, že dřevěné pražce musí být umístěny pod ochranným krytem nebo překryty plachtou.

Vzhledem k použití impregnační látky kreosotový olej (obsahuje polycyklické aromatické uhlovodíky a fenoly, klasifikované jako karcinogenní látky) je po skončení upotřebitelnosti dřevěných výrobků impregnovaných kreosotovými oleji nutno předpokládat existenci přetrvávajícího potenciálního rizika a nakládat s nimi jako s nebezpečnými odpady. V pochybnostech, zda je movitá věc odpadem, rozhoduje krajský úřad na žádost vlastníka této movité věci nebo osoby, která prokáže právní zájem, nebo z moci úřední (§ 4 odst. 4 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech).

2) Nakládání s dřevěnými výrobky ošetřeny kreosotovými oleji po 31. prosinci 2002

Podle odst. 2 písm. b) položky 31 přílohy XVII nařízení REACH, v platném znění, je dřevo ošetřené v průmyslových zařízeních nebo profesionály podle odst. 2 písm. a) položky 31 přílohy XVII nařízení REACH, které se uvádí na trh poprvé nebo bylo opakovaně ošetřené na místě, povoleno používat pouze pro odborné nebo průmyslové používání, např. na železnicích, pro elektrická a telekomunikační vedení, pro oplocení, pro zemědělské účely (např. opěry stromů) a v přístavech a vodních tocích. Pro toto dřevo již ale neplatí výjimka uvedená v příloze XVII, položce 31, odst. 2 písm. c) nařízení REACH, v platném znění, **a není možné jej uvádět na trh pro opětovné použití. Po skončení**

jejich použití v souladu s odst. 2 písm. a) položky 31 přílohy XVII nařízení REACH, není možné dřevěné železniční pražce, které byly ošetřené kreosotovými oleji po 31. prosinci 2002 nabídnout k opětovnému použití, ale musí s nimi být nakládáno jako s nebezpečnými odpady v souladu s platnou legislativou.

3) Nakládání s odpady z chemicky ošetřených dřevěných výrobků

Pokud nedochází po skončení použití dřevěných výrobků ošetřených kreosotovým olejem k opětovnému použití za výše uvedených podmínek, jedná se o nebezpečný odpad zařazený dle vyhlášky č. 8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů), pod katalogové číslo **17 02 04*** – Sklo, plasty a dřevo obsahující nebezpečné látky nebo nebezpečnými látkami znečištěné.

S odpadem dřeva ošetřeného kreosotovým olejem může být nakládáno pouze v zařízení určeném pro nakládání s odpady. Zcela nepřipustná je přetrvávající praxe spalování v otevřených ohništích nebo v domácích kotlích určených pro spalování dřeva.

V případě, že dojde k úpravě odpadních impregnovaných dřevěných pražců například drcením, zařazuje se takto upravený odpad pod katalogové číslo **19 12 06*** - Dřevo obsahující nebezpečné látky. Takto upravený odpad musí být předán k dalšímu zpracování v zařízení určeném pro nakládání s odpady.

Tento odpad může být rovněž zpracován biodegradačními nebo bioremediačními procesy a teprve následně jej lze předat ke konečnému zpracování. Pokud by během tohoto procesu mělo docházet k odstranění nebezpečných vlastností a úpravě na odpad kategorie ostatní musí být pro technologii zpracování vydáno pověřenou osobou osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností.

Energetické využití

Dřevo ošetřené kreosotovým olejem je možné energeticky využívat. S ohledem na hierarchii odpadového hospodářství by mělo mít energetické využití přednost před odstraněním (skládkování, spalování).

Ze dřeva ošetřeného kreosotovým olejem **není možné vyrábět palivo**, které by přestalo být odpadem. Pro tuhá paliva z odpadu nastavuje podmínky pro ukončení odpadového režimu vyhláška č. 169/2023 Sb., které neumožňuje vstup nebezpečných odpadů do výroby paliva, které přestane být odpadem. Zároveň s ohledem na § 9 odst. 2 zákona o odpadech a existenci vyhlášky upravující podmínky pro ukončení odpadového režimu není možné vydávat individuální povolení podle § 10 odst. 1 zákona o odpadech. Ministerstvo ani do budoucna nepočítá s vydáním takové vyhlášky, protože podle položky 31 přílohy XVII REACH, v platném znění, je možné dřevo ošetřené kreosotovým olejem před rokem 2002 využít pouze k opětovnému použití, přičemž za opětovné použití dřeva ošetřeného kreosotovým olejem není možné považovat jeho spálení, energetické využití nebo výrobu paliva.

Nařízení REACH se podle čl. 3 nevztahuje na odpady. V odstavci výše uvedené omezení se proto nevztahuje na **energetické využití dřeva ošetřeného kreosotovým olejem v režimu nakládání s odpady**. Energetické využití dřeva ošetřeného kreosotovým olejem je tak možné pouze v **zařízení povoleném podle § 21 odst. 2 zákona o odpadech nebo integrovaným povolením**, kterým se toto povolení nahrazuje.

Spalování dřeva ošetřeného kreosotovým olejem je možné pouze za **splnění podmínek předpisů na ochranu ovzduší**.

Na spalování dřeva ošetřeného kreosotovým olejem se vztahuje **režim spalování pro biomasu s obsahem polycyklických aromatických uhlovodíků** podle dle **§ 15 odst. 6** novelizované **vyhlášky č. 415/2012 Sb.**, o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 415/2012 Sb.“).

Rozhodujícím kritériem pro spalování v tomto režimu je naplnění **definice biomasy** ve smyslu § 2 písm. a) vyhlášky č. 415/2012 Sb.:

„Pro účely této vyhlášky se rozumí biomasou ke spalování ve stacionárních zdrojích produkt, který je tvořen z rostlinného materiálu pocházejícího ze zemědělství nebo lesnictví a který lze použít jako palivo za účelem získání jeho energetického obsahu, a dále následující odpad použitý jako palivo:

- 1. rostlinný odpad ze zemědělství nebo lesnictví,*
- 2. rostlinný odpad z potravinářského průmyslu, pokud se využije vyrobené teplo,*
- 3. rostlinný odpad z výroby čerstvé vlákniny a z výroby papíru z buničiny, pokud se spoluspaluje v místě výroby a vzniklé teplo se využije,*
- 4. korkový odpad,*
- 5. dřevný odpad s výjimkou dřevného odpadu, který může obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření látkami na ochranu dřeva nebo nátěrovými hmotami, zahrnující především takovéto dřevné odpady pocházející ze stavebnictví a z demolic.“*

Zásadní je, aby dřevo ošetřené kreosotovým olejem nebylo kontaminováno těžkými kovy nebo halogenovanými organickými sloučeninami.

S ohledem na ustanovení § 19 vyhlášky č. 415/2012 Sb., je možné **odpad, které naplní definici biomasy, spalovat mimo režim tepelného zpracování odpadu**. Spalování materiálů na bázi rostlinné biomasy, které splňují definici biomasy podle § 2 vyhlášky č. 415/2012 Sb., je tedy obecně možné v **režimu spalování paliv**.

Podle § 15 odst. 6 vyhlášky č. 415/2012 Sb., může spalování biomasy, která může obsahovat polycyklické aromatické uhlovodíky (tedy i dřeva ošetřených kreosotovým olejem) probíhat pouze ve **spalovacích stacionárních zdrojích o celkovém jmenovitém tepelném příkonu 5 MW a vyšším** a pouze, pokud jsou **dodrženy minimální podmínky spalování**, kterými jsou

a) v případě fluidních topenišť teplota spalování nejméně 600 °C a

b) v případě ostatních topenišť teplota spalin nejméně 850 °C s dobou setrvání spalin nejméně 2 sekundy.

Povolovacímu orgánu doporučuje MŽP ověření úplného odstranění polycyklických aromatických uhlovodíků během spalování buď stanovením specifického emisního limitu pro PAU nebo využitím měření emisí prováděného podle části A bodu 4 přílohy č. 4 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.

Skutečnost, že z hlediska zákona o ochraně ovzduší lze tento materiál spalovat mimo režim tepelného zpracování odpadu, nemění nic na tom, že z hlediska zákona o odpadech se stále jedná o nebezpečný odpad a z tohoto důvodu musí být dodrženy podmínky stanovené tímto

zákonem. V případě dřeva ošetřeného kreosotovým olejem je jeho energetické využití možné, jak je uvedeno výše, pouze v **zařízení povoleném podle § 21 odst. 2 zákona o odpadech**.

Poznámka:

V době zpracování tohoto metodického sdělení je na úrovni Evropské unie projednáván návrh změny přílohy XVII položky 31 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 (REACH), který má dále zpřesnit a více omezit podmínky uvádění na trh a používání dřeva ošetřeného kreosotovými oleji, a to zejména ve vazbě na prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1950. Tento návrh dosud nenabyl účinnosti. Po případném přijetí změn nařízení bude toto metodické sdělení aktualizováno.

Platnost a účinnost: Toto Metodické sdělení nabývá platnosti a účinnosti dnem 30. 4. 2026 a jeho vydáním končí platnost Metodického sdělení č.j. MZP/2023/720/1721 ze dne 23. 3. 2023.

Zpracoval: Odbor cirkulární ekonomiky a odpadů MŽP

Schválil: Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D., ředitel odboru cirkulární ekonomiky a odpadů